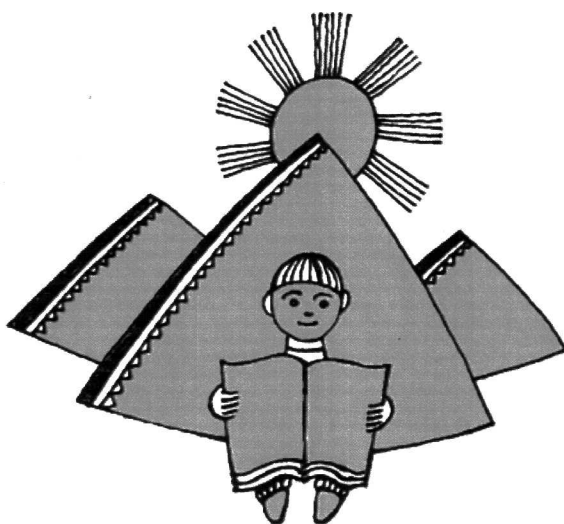

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
студентської науково-практичної
інтернет-конференції**

6-7 травня 2015 р.

м. Івано-Франківськ, Україна - 2015

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи:

Матеріали студентської науково-практичної інтернет-конференції. – Івано-Франківськ, Бойчук А.Б. 2015. – 246с.

Випуск присвячено 75-річчю заснування

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Друкується за рішенням кафедри теорії та методики початкової освіти

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Протокол № 12 від 5 травня 2015 р

Редакційна колегія:

Антонова Олена Євгенівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Житомирського державного університету

Земба Беата Анна доктор кафедри соціальної педагогіки та реабілітації Жешівського університету (Польща)

Іванюк Ганна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Кіліченко Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Коваль Людмила Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету

Комар Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кондратюк Світлана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Мартиненко Світлана Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти і методик викладання гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Тарасенко Галина Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського

Ткаченко Ольга Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Хімчук Ліліана Іванівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Хрущ Василь Дем'янович – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Шапошнікова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання Київського національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Сторожук К., студентки 6 курсу Педагогічного інституту

Науковий керівник: Бондаренко Г. Л., кандидат педагогічних наук, доцент

Київський педагогічний університет імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми. Однією із нагальних потреб сучасного українського суспільства є формування у молодого покоління патріотичних почуттів, активної життєвої позиції й соціальної відповідальності. Ефективність цього процесу зростає за умови залучення школи та сім'ї, які є найважливішими суб'єктами виховання. Успішне здійснення виховання молодших школярів передбачає глибоке знання вчителями початкової школи і врахування в своїй роботі вікових та індивідуальних особливостей, тенденцій розвитку школярів в сучасних умовах, які вимагають формування громадянина, патріота правової, демократичної держави.

Патріотизм покликаний дати новий поштовх для розвитку духовності нації. Це є нагальною потребою і держави, і суспільства, і особистості. Державі необхідно, щоб всі діти вирости національно свідомими громадянами. Суспільство зацікавлене в тому, щоб розвиток багатогранної особистості здійснювався на моральній основі. У сучасних умовах патріотизм виявляється у любові до Батьківщини, готовності утвердити незалежність своєї молоді держави, піднесенні України до рівня високорозвинених держав. Актуальним є необхідність

виховання гуманних почуттів: любові до людини, поваги і піклування про неї, доброти, співчуття, великодушності, толерантності тощо.

Неможливо уявити справжнього громадянина-патріота, який би не проявляв любові до рідного краю, не шанував своїх батьків, не знав свого родоводу, національних традицій, не відчував єдності з природою, не турбувався про її охорону та примноження багатств.

Аналіз останніх джерел. Серед класиків вітчизняної педагогічної науки до проблеми формування патріотичних почуттів звертались Г. Ващенко, О. Духнович, А. Макаренко, О. Огієнко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський та інші.

Проблему формування в учнів патріотичних почуттів, національної самосвідомості розглядали в контексті загального процесу виховання молодого покоління українські дослідники Т. Бондаренко, В. Борисов, О. Вишневський, Т. Гавлітіна, О. Коркишко, М. Качур, В. Кузь, Р. Летронговський, М. Павленко, К. Руденко, М. Сметанський, М. Стельмахович, Б. Ступарик; О. Стюпіна, К. Чорна та ін. До робіт, що торкаються психологічних аспектів етносвідомості належать праці І. Бега, М.Боришевського, П. Гнатенко, С. Киричука, В. Павленко, М. Лірен, С. Тагліна, О. Хрущ та ін.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у XX-XXI століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і реалізації системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання школярів – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей: повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України); участь у громадсько-політичному житті країни; рівність усіх перед законом; повага до прав людини; верховенство права; толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей; готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Патріотичне виховання – складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави в цілому. Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у молоді особи готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу в Збройних Силах України.

Як нам вдалося з'ясувати, мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань: утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України; виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки; усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя; сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів формування мовленнєвої культури; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій; утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства; культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, обережного ставлення до природи; спонукування зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму.

Патріотичне виховання має охоплювати всіх учасників навчально-виховного процесу, сприяти формуванню в молодших школярів та утвердженню у педагогів і батьків національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи

громадянину України. Проявом патріотичного духу, свідченням формування Української політичної нації є масове застосування української національної та державної символіки, українського традиційного одягу, жовто-блакитних кольорів (стрічок, вінків, прикрас тощо). При цьому важливо не підмінити зовнішніми ознаками патріотизму його глибокої ідейної сутності – готовності своєю працею, творчими й спортивними досягненнями, службою із захисту країни сприяти розвитку української держави.

Відповідно, всі заходи у початковій школі мають бути наповнені громадянсько-патріотичним змістом, стверджувати спільність інтересів та взаємоповаги усіх громадян України, підтримувати прагнення кожної особистості до духовного, інтелектуального, творчого та фізичного розвитку задля розквіту держави в цілому. Доцільно добирати і поєднувати різноманітні методи і форми патріотичного виховання, уникати формалізму й одноманітності, насичувати їх патріотичними емоціями та переживаннями, активно використовувати приклади мужності й звитяги захисників України як з історичного минулого, так і нинішніх воїнів-героїв, які боронять нашу державу від російської агресії.

Громадянський компонент виховання найвиразніше має бути втілений у змісті навчальних предметів початкової школи. Вивчення української мови, літературного читання, природознавства, дисциплін мистецького циклу мають бути спрямовані на формування переконливого почуття патріотизму й громадянської свідомості у молодших школярів, знань про права і свободи громадян, сутність громадянського суспільства.

Важливу роль у патріотичному вихованні учнів, особливо у початкової школи відіграє учитель, його особистий приклад, його погляди та практичні дії, що мають бути взірцем для наслідування. Якість виховного процесу залежить від рівня підготовленості вчителів до кожного заходу патріотичного спрямування; використання різноманітних методів і форм; знання і вміння врахування вікових й психологічних особливостей молодших школярів; відвертості, емоційності, оптимізму та активної патріотичної позиції вчителя.

Висновки. Отже, патріотичне виховання учнів молодшого шкільного віку має здійснюватися учителем початкової школи системно на уроці та в позаурочний час із застосуванням ефективних форм, методів і прийомів.

1. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015-2019 рр.) [Електронний ресурс]. Педрода. Портал освітян України. – Режим доступу: http://pedrada.com.ua/news/gruppy/zakonodavstvo/tsentr_patriotichnogo_vikhovannja/

2. Качур М. М. Вікові особливості та критерії патріотичного виховання молодших школярів засобами художнього краєзнавства / Качур Мирослава //Таврійський вісник освіти. – 2009. – № 2, ч. 2. – С. 197-205.

3. Павленко М. П. Тичина і В. Сухомлинський про патріотичне виховання / М. П. Павленко //Матеріали наук.-практ. конференції «В.Сухомлинський і сучасні проблеми особистісно зорієнтованого виховання». – Умань, 2000. – С.100-103.

Зміст

Сучасні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів початкової школи

1	<i>Батерук І.</i> Розвиток творчих здібностей молодших школярів у навчальному процесі початкової школи.....	1
2	<i>Башико Р.</i> Формування культури поведінки молодших школярів.....	3
3	<i>Бенза С.</i> Моральні цінності та ідеали дітей молодшого шкільного віку.....	4
4	<i>Бережна Ю.</i> Формування читацьких інтересів молодших школярів.....	6
5	<i>Бігун І.</i> Педагогічні засоби розумового виховання в сучасній початковій школі.....	8
6	<i>Богдан Н.В.</i> Виховання в учнів початкової школи культури міжнаціонального спілкування...	10
7	<i>Босик О.</i> Усні обчислення – ефективна форма організації роботи учнів на уроках математики	12
8	<i>Візнович Я.</i> Особливості морально-духовного виховання молодших школярів на уроках музики	14
9	<i>Гелега Г.</i> Стимулювання навчальної діяльності молодших школярів – провідна проблема сучасної школи.....	16
10	<i>Григоренко Т.</i> Формування лексичних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ.....	17
11	<i>Гут Х.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках математики за допомогою інтеграції.....	19
12	<i>Данчук С.</i> Формування духовних цінностей засобами музики.....	21
13	<i>Дарвай В.</i> Принципи етноестетичного виховання дітей молодшого шкільного віку.....	23
14	<i>Дзудзило Л.</i> Формування моральних цінностей молодших школярів засобами українського народознавства на уроці літературного читання.....	25
15	<i>Дробаха І.</i> Особливості розвитку математичних здібностей молодших школярів.....	28
16	<i>Дряшкаба А.</i> Шляхи формування моральних якостей молодших школярів засобами українських народних традицій.....	29
17	<i>Загребельська В.</i> Шляхи художньо-естетичного виховання молодших школярів: характеристика, принципи реалізації.....	31
18	<i>Загрійчук М.</i> Моральне виховання молодших школярів засобами народної педагогіки.....	33
19	<i>Зварич Н.</i> Формування комунікативних умінь першокласників у процесі проектної діяльності	35
20	<i>Іванців І.</i> Екологічне виховання учнів у початковій школі.....	37
21	<i>Кикоть Н.</i> Формування культури спілкування учнів початкової школи засобами мовленнєво-ситуативних вправ.....	39
22	<i>Коваль Н.</i> Система аналітичних умінь учнів на уроках літературного читання.....	41
23	<i>Костюк В.</i> Науково-методичні засади здійснення пропедевтики професійної орієнтації молодших школярів.....	44
24	<i>Костюк О.</i> Розвиток творчих здібностей в учнів початкових класів на уроках математики.....	46
25	<i>Курищук О.</i> Формування предметної математичної компетентності в учнів початкової школи	48
26	<i>Лабенська Н.В.</i> Театралізована гра як засіб розвитку творчих умінь молодших школярів.....	50
27	<i>Лехенко Р.</i> Змістовий аспект проблеми національної свідомості молодших школярів.....	52
28	<i>Лютик О.І.</i> Екологічне виховання молодших школярів засобами усної народної творчості	53
29	<i>Макара І.</i> Формування читацької самостійності молодшого школяра.....	55
30	<i>Малкович М.</i> Вплив комп'ютерних ігор на поведінку молодших школярів.....	57
31	<i>Марченко Ю.</i> Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови.....	59
32	<i>Матвєєва Ю.</i> Інтелектуальний розвиток молодших школярів у процесі вивчення іноземної мови.....	61
33	<i>Мінів Т.</i> Підготовка дитини до навчання в школі.....	63
34	<i>Поліщук О.</i> Інтерактивне навчання на уроках української мови в 3–4 класах.....	66
35	<i>Петрів І.</i> Родинне виховання як основа становлення та розвитку учнів молодшого шкільного віку.....	68

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи

36	<i>Пронюк В.</i> Виховання моральних цінностей молодших школярів у позаурочній діяльності....	71
37	<i>Ріхтер О.</i> Теоретичні основи гендерного виховання молодших школярів.....	72
38	<i>Романишин Н.</i> Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках в початковій школі	74
39	<i>Рошко Л.</i> Розвиток пізнавальної активності учнів молодших класів.....	76
40	<i>Рубель М.</i> Формування готовності молодших школярів до спілкування.....	78
41	<i>Руда К.</i> Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів шляхом впровадження інтерактивних технологій.....	80
42	<i>Савчин Я.</i> Значення казки у процесі морального виховання дітей молодшого шкільного віку	82
43	<i>Сасінко А.</i> Гендерне виховання молодших школярів як наукова проблема.....	84
44	<i>Сіщук О.</i> Розвиток особистості: основні чинники і важелі впливу.....	86
45	<i>Смик (Роменець) З. Т.</i> Психолого-педагогічні закономірності соціального становлення особистості в молодшому шкільному віці.....	88
46	<i>Сташенко А.</i> Формування естетичного ставлення до природи у молодших школярів.....	89
47	<i>Сторожук К.</i> Патріотичне виховання молодших школярів як науково-педагогічна проблема	91
48	<i>Топольницька О.</i> Оцінювання першокласників як психологічне погладжування.....	93
49	<i>Фалатюк Т.</i> Шляхи розвитку алгоритмічного мислення молодших школярів на уроках у початковій школі.....	95
50	<i>Хімчук В.</i> Формування основ правової свідомості в учнів молодшого шкільного віку.....	96
51	<i>Чайка А.</i> Формування екологічних цінностей молодших школярів у контексті освіти сталого розвитку.....	99
52	<i>Шевченко А.</i> Естетичне сприймання художньої дійсності як засіб розвитку особистості молодших школярів.....	101
53	<i>Шило І.</i> Формування загальнокультурної компетентності молодших школярів засобами театральної педагогіки.....	103
54	<i>Шкіль М.</i> Підготовка дітей до навчання в школі як педагогічно-психологічна проблема.....	105
55	<i>Шпирун О.</i> Формування морально-етичних цінностей молодших школярів засобами українського народознавства.....	107
56	<i>Штогрин І.</i> Формування в молодших школярів пізнавального інтересу засобами усної народної творчості.....	108

Історія освіти: ретроспективний погляд на інновації в навчально-виховному процесі початкової школи

57	<i>Бегметюк М.</i> Соціально-педагогічні ідеї М. Монтесорі у сучасній вітчизняній школі.....	110
58	<i>Вольська О.</i> поширення ідей Марії Монтесорі у світовій педагогіці ХХ століття.....	112
59	<i>Макогін В.</i> Вплив спадковості на розвиток особистості (історико-педагогічний аспект)	114
60	<i>Николин Л.</i> Використання ідей української родинної педагогіки у навчально-виховному процесі початкової школи.....	116

Теоретичні та методичні основи розвитку інноваційних процесів в освітньому середовищі початкової школи

61	<i>Zięba A.</i> Zasob internetu w rozwijaniu pozalekcyjnych zainteresowań dziecięcych.....	117
62	<i>Власик Н.</i> Інноваційні педагогічні технології в початковій школі: теорія та практика.....	118
63	<i>Гутник Н.</i> Використання інформаційних технологій навчання на уроках в початковій школі.....	120
64	<i>Данків І.</i> Формування предметної математичної компетенції молодших школярів за допомогою інтерактивних технологій навчання.....	122
65	<i>Караянова Ю.</i> Застосування технології організації диференційованого навчання на уроках математики в початковій школі.....	126
66	<i>Козинець Ю.</i> Технологія організації навчальної проектної діяльності на уроках математики в початковій школі.....	128
67	<i>Комар Л.</i> Використання елементів пісочної терапії в навчально-виховному процесі початкової	